

BÁNYÁSZ

A Salgótarjáni Szénmedence Bánya- és Kohómunkásai Gazd. Szakegyesületének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.
Kiadó: **FAJD PÁL.**
Telefon szám: 46.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasut-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár $\frac{1}{4}$ évre 80 fill. (10.000 K.)
Egyes szám ára 16 fillér. (2000 K.)

Értesítés.

Ezúton értesítjük egyesületünk összes vezetőségeit, hogy a f. évi február 20-ára hirdetett **II-ik évi rendes közgyűlést**, közbejött akadályok miatt elhalasztjuk, amelynek megtartásáról külön értesítést küldünk.

Jó szerencsét!

Fajd Pál, s. k. Csóka Vendel, s. k.
elnök. titkár.

Munkaalkalmat.

A bekövetkezett szanálás enyhítése céljából egyesületünk akciót indított az iránt, hogy a szanálást lehetőleg megakadályozza, vagy amennyiben nem lehetséges megakadályozni, úgy más munkaalkalmat teremtsen.

Ebben az elhatározásában az serkentette egyesületünk vezetőségét, hogy a munkásság az utóbbi években teljesen lerongyolódott és eladósodott. A legutóbbi egy pár hónap, amelyben a szénkonjunktúra kissé fellendült, nem volt elegendő arra, hogy a munkásság rendbe hozhassa háztartását, még kevésbé jutott arra, hogy adósságát is rendezhesse. Sőt a tél bekövetkeztével újabb adósságokat kellett vállalnia, mert úgy saját magának, mint családjának téli ruházatáról kellett gondoskodnia.

Allig lendült fel azonban a munkaalkalom, máris bekövetkezett a munkahiány úgy, hogy a munkásság az egyik nyomorúságból a másikba jutott. Mindezeket látva, elhatároztuk, hogy megkeressük a kormányzatot és orvoslást kérünk.

Egyik részére a dolgoknak határozott ígéretet kaptunk, amennyiben a város területén megindulnak a középítkezések és ezen építkezéseknél munkát találnak majd az ipari és ipart nem tanult munkások. — Ugyancsak határozott ígéretet kaptunk arra nézve, hogy a vármegyében megindítják a közutak építését, továbbá a városon keresztül folyó patak további szabályozását.

Mindezen munkáknak a megindítása nagyon sürgős, mert tényleg nagyon sok ember fog munkaalkalomra találni. Azonban ezen munkák megindításánál kell, hogy az a szempont vezesse az illetékes köröket, hogy ezen munkáknál biztosítani kell az ott dolgozók ré-

szére olyan munkabéreket, amely bérek a munkásság és azok hozzátartozói részére a munkássághoz méltó megélhetést nyújtanak. — Ezt azért hangsúlyozzuk, hogy ezen munkáknál alkalmazott munkásokat úgy kezeljék, mint akiknek szükség munkát adnak.

Ezen munkák megindítása országos és ugyancsak városi érdek és szükségesség. Ezen munkák tehát már a rendes ipari fellendülést kell, hogy jelentsék. Ezt már közgazdasági szempontból kell elbírálni, tehát az ott dolgozókat ezen munkáknál már olyképp kell díjazni, hogy azok becsületes munkával tisztességes életet élhessenek és jövőjüket biztosíthassák.

Ezt azért vetjük fel, mert az ezen munkáknál elhelyezést találó munkások nagyrészt olyan munkások, akik a múltban is hasonló munkával voltak foglalkoztatva. — A háború és a háború utáni nehéz időkben, amikor csak a szénbányákban volt munkaalkalom, akkor helyezkedtek el ezen munkások. Mindaddig, míg a szénforgalom kötöttsége fennállott nem is volt baj, mert a bányáknál volt munkaalkalom.

A bányáknál abban az időben úgy kezelték a béreket, mint amikor az egyik félnek a kezében van a hatalom, a másik viszont csak eszköz. Ezt az állapotot kénytelen volt a munkásság tűrni, mert egyéb munkaalkalom hiányában rá volt utalva erre a munkára, mert másképp nem tudta a kenyerét megkeresni. Ugyancsak az országunk is olyan állapotban volt, hogy ezen viszonyokon változtatni nem tudott, a győző államok által diktált békeszerződés következtében. A békekötés óta folytatott tárgyalások már több oldalról kecsegtetnek reményekkel, sőt már több munkának a megindulását eredményezte. Ugy érezzük, hogy eljutottunk odáig, amikor a munkás két keze munkájából megélhetést és tisztességes életmódot talál.

Másik része a dolgoknak még nem nyert elintézés, ez egy kissé nehezebb, azonban olyan súlyosan érinti a bányamunkásságot, hogy feltétlen kell foglalkoznunk a kérdéssel. Ugyanis módot kell találni arra, hogy a magyar szénnek piacot teremtsünk, mert ez a kérdés veszélyezteti a magyarországi bányáipart. Nem oly egyszerű a kérdés mint azt sokan gondoljuk, mert azáltal, hogy a bányáiparban már évek óta meg-megújul a pangás, a bányáipar visszafejlődését fogja elő-

idézni. Az az idő már elmúlt, amikor a bányáiparban kerestek elhelyezkedést, mert a nem hivatásos bányászok már legnagyobb részét visszatértek régi foglalkozásukhoz. Már nagyon kevés azoknak a száma is, akik csak télen vállalnak munkát a bányatelepeken és tavasszal visszatérnek a mezőgazdasághoz. Tehát már ott tartunk a bányáiparban, hogy a tényleges bányamunkások is igyekeznek az egyéb foglalkozási ágakban elhelyezkedni. — Ez nagy veszélyt jelent nemzetgazdasági szempontból, mert a magyar bányamunkás elismert tekintély volt nemcsak Magyarországon, hanem az egész világ bányáiparában. Ezt a munkást meg kell védeni és ápolni kell, mert ma még fennáll a bányásznak az a jó tulajdonsága, hogy egyetlen szakmabeli munkás sem szereti úgy az iparát, mint éppen a bányász.

Ezt a jó tulajdonságát ápolni kell, mert ez egyike a legveszélyesebb szakmáknak és ahogy a bányász ezt a veszélyes szakmát szereti, az szinte csodálatos, úgy ragaszkodik hozzá, mintha ez megváltást jelentene számára, pedig száz halállal néz farkasszemet állandóan. Mindezen szempontok figyelembe vételével a kormányzatnak oda kell törekedni, hogy a magyar szénnek állandó piacot teremtsen még annak árán is, hogy ez egyeseknek az egyéni érdekeit sérti, mert sokkal fontosabb 30—40 ezer embernek a megélhetése és az ország bányáiparának a fenntartása.

Ez elsősorban vonatkozik a külföldi szén behozatalára. Elismerjük, hogy a külföldi szénnek nagyobb a kalóriája, sőt elfogadjuk azt is, hogy a külföldi szénnel könnyebb tüzelni, azonban nemzetgazdasági szempontból még is meg kell akadályozni a külföldi szénnek a behozatalát. — Külföldi szenet csak oly mennyiségben szabadjon behozni, amennyi a magyar szén feljavításához szükséges, többet egyáltalában nem.

A magán háztartásokban is meg kell barátkozni a magyar szénrel. Ma már a szénbányák oly tiszta állapotban tudják szállítani a szenet, hogy csupán arról van szó, hogy többet kell belőle használni. Ez nem lehet akadálya annak, hogy a magyar szén ne terjedhesse el a magyar háztartásokban. Ezt elsősorban a kormánynak kell kezdeményezni azzal, hogy a közalkalmazottak, vasutasok, városi alkalmazottak

részére járó természetbeni szénjárdóságokat csak magyar szénrel elégítse ki. A különbözetet, ami a magyar szén és a külföldi szén kalóriája között van, azt mennyiségben pótolja. Amennyiben ezt megvalósítják, úgy ez lényeges enyhülést jelentene.

Mindezeket ajánljuk az illetékes körök figyelmébe. Gondolják meg, ezek a kérdések 30—40 ezer dolgozó bányamunkást és legalább négyszer annyi hozzátartozót érint. De érinti Magyarország bányaiparát is. Sürgős intézkedésre van szükség, nincs idő a tétovázásra. Azokat a bányamunkásokat, akik a fenti elhelyezkedések után a bányaiparban maradnak, azok képezik a bányászok törzsét, tehát ápoljuk ezt a törzset a jövő bányászat kifejlődésének az érdekében.

Egyesületünket a fenti szempontok vezérelték akkor, amikor ezen akciót indítottuk, ezért elvárjuk, hogy az illetékes körök ezeket megszívleljék és honorálják.

Kerületi összvezetőségi ülés.

Folyó évi február hó 13-án kerületi összvezetőségi ülésen foglalkoztunk a mindinkább veszedelmesebbé váló munkaszünetlésekkel és elbocsátásokkal. Egyesületünk kerületi összvezetősége ufásította a titkárságot, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel igyekezzen megakadályozni az elbocsátásokat, de különösen igyekezzen oda hatni, hogy az elbocsátásokkal kapcsolatosan — amennyiben azok meg nem akadályozhatók — az egyesületet nagyobb erkölcsi veszteség ne érje. De utasította a titkárságot arra is, hogy az esetleg elbocsátások alá kerülő munkástársaknak más megfelelő munkaalkalom biztosításáról gondoskodjunk, amelynek lényegével lapunk vezetőhelyén foglalkozunk.

Az öszbizalmi testület a központi vezetőség határozatát, — melyet lapunk más helyén közlünk, — a Bányamunkás-otthonhoz befizetett kölcsönök visszakövetelése tárgyában megerősítette.

Felháborodással tárgyalta az összvezetőség a Peyerék által kiadott röpiratot, mely szerint Peyerék megkockáztatják azt a gálád állítást, hogy egyeseknek a Bányamun-

kás-otthonhoz befizetett összegeket nincs joguk visszakövetelni. — Az összvezetőség ezen kortesfogással teljesen tisztában van, hogy milyen célt szolgál, ezért felhívással fordul az egyesület összes tagjaihoz, hogy a röpiratban foglaltaknak ne ülön fel, mert az összvezetőség és minden józan gondolkozású munkás felfogása szerint a munkásságnak a befizetett összegeit visszakövetelni nemcsak, hogy joga nincs, de egyenesen eminens kötelessége a verejtékes fillérjeiket megvédeni.

Az összvezetőség megállapította azt is, hogy a Bányamunkás-otthon eddig sem szolgálta a bányamunkásság érdekeinek összességét, hanem kizárólag egyesek érdekeiben volt arra szükség, helyesebben Peyeréknak volt szükségük rá, hogy amikor már a tagok nem fizetnek, legyen mire támaszkodni.

Egyébként ezen állításunknak nagyon hü kifejezője volt Fodor elvtárs, aki Baglyasalján az elmúlt hetekben többek előtt kijelentette: „Igaz az, hogy a szövetségbe kevés járulék folyik be, de ha feloszlik is a szövetség, akkor még mindig megmarad a Bányamunkás-otthon r.-t., aminek árnyéka alatt továbbra is megpihenhetünk.”

Ez a kis elszólás legjobban igazolja, hogy mire kell a Bányamunkás-otthon részvénytársaság. A röpirat egyik része megállapítja, hogy a Bányamunkás-otthon az oda befizetett összegeket senkinek sem fizeti vissza, illetve azt visszakérni nem is lehet. — Hát, hogy ha a röpirat-írói annyira biztosak az állításukba, akkor minek volt szükség a röpirat kiadására, illetve az ellenagítáció megindítására. Ez a szegény kis röpirat a legeklatánsabb bizonyítéka az általunk indított akció jogosultságának. A röpirat ügyvédi költségek megfizetésével is ijesztget, hogy így, meg úgy meglátjátok, hogy mennyi ügyvédi költséget fogtok fizetni. Erre vonatkozólag is megnyugtattunk mindenkit, még a röpirat íróját is, hogy az akció résztvevőit semmi néven nevezendő ügyvédi költség nem terheli. Minden előleg nélkül vállalta el az ügyvéd a per. vittelét, a felmerülő költségek viselése csak akkor válik esedékessé, hogy ha már az ügy teljesen befejezést nyert, illetve ha a peresített összegek a felek kezéhez kifizettetett. Ezen költségek megtérítésére is írásbeli megállapodásunk van az általunk megbízott ügyvéddel, amely megállapodást az ügy felvételekor minden egyes munkástársunknak bemutatunk és jóváhagyás végett alá is irattunk.

Tehát nyugodjon meg a röpirat írója, hogy itt nem becsapásról, hanem a tényleg reászorult munkástársaink védelméről van szó, különben is rövid időn belül elválik, hogy kinek van igaza.

Megkoszorúztuk a Baglyasalja „Sára”-aknai hét áldozat siremlékét.

Az elmúlt év február hó 8-án rémes bányaszerencsétlenség hívta fel az egész magyar munkásság figyelmét, amely a volt Észak-magyarországi Kőszénbánya r.-t. tulajdonát képező „Sára” aknában történt. Fájdalmas eset volt, mert hét szerencsétlen munkástársunkat ölt meg e bányában összegyűlelt mérges gáz. A salgótarjáni munkásság múlt év február 11-én óriási nagy részvét mellett temette el a bányának hét áldozatát s fogadalmat tett, hogy emléküket mindörökké megőrzi. Az egyesületünk vezetősége f. évi február hó 11-én délután 3 órára az egy éves évforduló alkalmával gyásznapélyt rendezett a balyasaljai temetőben. Ez alkalommal eljárt a bányagazgatóságnál, hogy ezen szomorú és nevezetes napon a balyasaljai üzemekben munkaszünetet rendeljen el, hogy alkalom legyen munkástársainknak a sirokhöz való zárandoklásra. A gyülekezés a baglyasaljai bányakaszinó udvarán történt, ahova már a kora délutáni nagy tömegeivel jöttek össze munkástársaink. Kivonult Salgótarjából az egyesületünk dalárdája, a baglyasaljai helyicsoport dalárdája és zenekara.

Pont 3 órakor zárt sorokban a baglyasaljai zenekar gyászinduló kíséretében vonult fel a tömeg a baglyasaljai temetőbe. A dalárdák és a zenekar gyászdalai után egyesületünk titkára megrendítő szavakkal emlékezett meg a hét munkástársunk szerencsétlen kimúlásáról. Aki elmodotta, hogy ma egy éve annak, amikor hét áldozatot zokogó ajkak és könnyező szemek között hoztak e helyre, olyan munkástársakat, akik nyomoruságos életük fentartása és családtagjaik mindennapi kenyerüknek megkeresése céljából szálltak le a föld mélyébe, hogy a nehéz gondok között élő családtagjaiknak kenyeret keressenek. Mind végig bátran és vidáman küzdöttek az élet nehézségeivel, talán ez is volt az oka annak, hogy halálukat lelték, mert hiszen jóhiszemű kötelességet vélték teljesíteni. Intő szavakkal fordult a gyászoló munkástársakhoz, hogy az a hét halott sirja legyen intő példa a jövőre nézve is, ne feledkezzenek meg a munkástársak magukról még akkor sem, ha az élet nehézségeivel küzdenek is, mert a szerencsétlenség után pótolhatatlan, elfelejthetetlen bajok következhetnek be.

Az emlékbeszéd után a dalárdák és a zenekar még egy-egy gyászdarabot énekelt, illetve játszott el, ezzel a tömeg néma csöndben omlott szét a temetőből.

Geogonia.

Írta: Mostyénán József.

(Folytatás.)

Földünk állapota.

Kant, a nagy német bölcselő 1755-ben „Az ég általános természeti története” címen nevezetes munkát írt, amelyben a világmindenség keletkezéséről elmélkedik. Gondolatainak foglalata az, hogy valamikor az egész csillagvilág véghetetlen kiterjedésű ködtömeg volt, amelyből az egyes csillagok megoszlás útján keletkeztek. Ugyanerre az eredményre jutott később Laplace, a hírneves csillagász is, aki azonban szigorúan tudományos módszerekkel fejtette ki elméletét az Expositivon du système című Párisban 1796-ban megjelent munkájában.

A két nagy gondolkozó egymástól függetlenül bukkant rá a tűneményes magyarázatra, amelynél tökéletesebbet ma sem ismerünk. Kant, Laplace elmélete szerint kezdetben a Naprendszer összes őanyagja izzó ködtömeg volt. A nehézkedés folytán az anyag összecsúszott s a sűrűbb tömegből a Nap keletkezett. A középpontos mag a köröskörül levő ködnemű anyaggal együtt haladó és forgó

mozgásban volt. A világtérben való kisugárzás folytán az egész tömeg összecsúszott és ezzel kapcsolatban sebessége is növekedett. Majd a kidudorodó egyenlítőn egy rész levált s ily módon gyűrű képződött, megtartva régi irányú mozgását.

A gyűrű darabokra szakadozva és mindinkább sűrűsödve, önálló gömbbé húzódott össze. Így keletkezett a Naptól legtávolabb eső bolygó csillag. Majd levált a második, harmadik gyűrű is s a hatodik gyűrű leválásából keletkezett a Föld. A bolygók maguk is hasonló folyamatokon estek keresztül, sőt a Saturnuson meg is maradt a mai napig egy ilyen gyűrű.

A világmindenség fejlődési állapotai a következők:

1. Izzó gáz- vagy ködszerű állapot, amelyet ma a csillagködök képviselnek;
2. sűrűsödő gáztömeg, amely fázist a fehér fényben izzó és sárgás állócsillagok mutatják;
3. izzónfolyó állapot, salakképződéssel; ezt az állapotot a vörösen izzó és a változó fényű állócsillagokban találjuk föl;
4. a teljesen megkeményedett felületet a belső izzótömeg helyenkint szétrepesztí és óriási kitérések öntik szét a tüzes magmát. —

Az égboltozaton néha-néha felvillanó új csillagok alighanem ilyesféle kitérésekről adnak hírt a Föld lakóinak.

5. A folytonosan vastagodó kérgen a vizgőzők összesűrűsödnek s a világtest rohamosan hűlni kezd.

Földünk a kozmikus fejlődési folyamat négy állapotát átfutván, az ötödik fejlődési állapotba jutott, amikor kozmikus fejlődésének negyedik fokán szilárd kéreg vette körül, akkor kezdődött a Föld hátán a geológiai őskor. A kérget az izzó magma gyakran megrepesztette s a már homályossá vált bolygó az idegen égitesetek lakói szemében bizonyára több ízben élénk fényben tűndökölt.

A kéreg azonban mindinkább ellentállóbb lett s idővel teljesen elburkolta az izzó magmát. Minthogy azonban a kéreg nem húzóhatott olyan gyorsan össze, mint a belső anyag, rajta gyűrődések, törések keletkeztek, vagyis óriási emelkedések és mélyedések bontották meg a föld eredeti felületét. A mélyedéseket a lecsapódó vizgőzők tengerekkel töltötték ki s ily módon a föld hátán óceánok és szárazföldek különültek el.

(Folyt. köv.)

Milyen táppénzben részesülünk a pengő átszámítás alapján.

A magyar kir. népjóléti és munkaügyi miniszterium 4.191 eln. 1926. számú rendeletével újabb szabályozta a betegsegélyző pénztárnál fizetendő illetékeket, valamint a betegtáppénzt, temetkezési és szoptatási segélyekre vonatkozó járandóságokat. Minden ilyen módosító rendelkezések hatálybalépése után itt-ott zavarok keletkeztek, ezért miheztartás végett a rendelet alapján a salgótarjáni társaság által kiadott táblázatot leközljük, hogy ez által is módot nyújtsunk egyesületünk tagjainak a megfelelő ellenőrzésre.

Táblázat

A Salgótarjáni Köszénbánya r. t. Bányatársaság tagjai által fizetendő betegsegélyzési járulékok és a tagokat megillető készpénz segélyekről.

Életbelépett 1926. évi december 27-én.

Napibérosztályba tartoznak. Napikeresetekhez képest, keresetük nagyságának megfelelőleg.

Osztály	Átl. napib.	Biztosítási járulék				betegtáppénz	
		napi		heti		első négy hétben	4 héten túl
		munk. adó	munk. kás	munk. adó	munk. kás		
I.	0.80	0.03	0.03	0.17	0.17	0.48	0.60
II.	1.20	0.05	0.05	0.26	0.26	0.72	0.90
III.	2.—	0.07	0.07	0.42	0.42	1.20	1.50
IV.	2.80	0.10	0.10	0.59	0.59	1.68	2.10
V.	3.60	0.13	0.13	0.76	0.76	2.16	2.70
VI.	4.40	0.16	0.16	0.93	0.93	2.64	3.30
VII.	5.20	0.19	0.19	1.10	1.10	3.12	3.90
VIII.	6.—	0.21	0.21	1.26	1.26	3.60	4.50

Osztály	Temetkezési	Terhességi	Gyermek- ágyi	Szoptatási	segély tagok után
I.	24.—	0.80	0.80	0.60	
II.	36.—	1.20	1.20	—	
III.	60.—	2.—	2.—	—	
IV.	84.—	2.80	2.80	—	
V.	108.—	3.60	3.60	—	
VI.	132.—	4.80	4.80	—	
VII.	156.—	5.20	5.20	—	
VIII.	180.—	6.60	6.60	—	

Megjegyzés: A terhességi segély négy hétre, gyermekágyi segély 6 hétre, szoptatási segély pedig 12 hétre folyósítandó.

A bizt. taggal egy háztartásban élő kereset nélküli biztosított családtagok **terhességi segélyt** 4 héten át naponként 0.40 P. összesen 1.60 P.

Gyermekágyi segélyt 6 héten át naponként 0.40 P. összesen 2.40 P.

Szoptatási segélyt 12 héten át, naponként 0.30 P. összesen 3.60 P.

A napibér osztályba sorolás céljából a befizetési hónapokban kapott javadalmazást annnyival kell osztani, ahány napon a biztosított az illető fizetési hónapokban dolgozott. Ha a munkaidő a szokáshoz képest csökken és ennek folytán az üzemből vagy üzembrészen a biztosított munkanapjainak száma a munkaviszony megszakításánál fenállása mellett, hetenként 6 napnál, illetőleg havonként 25 napnál kevesebb az üzemből, vagy üzembrészen foglalkoztatott napibérosztályba sorolásánál a csökkentett számú munkanapok alapján a bérfizetési hónapokra járó javadalmazás $\frac{1}{10}$ -öd, illetve a bérfizetési hétre eső javadalmazás $\frac{1}{10}$ -od részét kell alapul venni.

Azok a biztosítottak, akiknél a munkaviszony nem szűnt meg, de javadalmazást nem kapnak a legelső napibér osztályba tartoznak, tehát az első napibér osztálynak megfelelő táppénzben részesülnek.

A betegség biztosítási készpénz segélyek, ama napibér osztálynak átlagos napibére szerint járnak, amelyben a biztosított a megbetegedéskor (lebetegedéskor) tartozik. Ha a biztosítottnak a megbetegedés (lebetegedés) idejében javadalmazása nincsen az utolsó átlagos napibére irányadó.

Ha azonban a biztosított azon a héten, illetőleg a bérfizetési héten, amelyben a megbetegedést (lebetegedést) megelőző 28-ik nap esik alacsonyabb napibér osztályba tartozott, segélyezéseknél, ez az utóbbi napibér osztály irányadó.

Ha a segélyezésben részesített 4 héten belül ugyanabban a betegségben visszaesik, folytatódó segélyezésnél az az átlagos napibér irányadó, amely legutóbbi segélyezésének alapjául szolgált. Ha a segélyezésben részesített 4 héten túl esik ugyanabba a betegségbe vissza, készpénz segélyének megállapításánál az előbbi két bekezdésben foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

Családtagok a pénztár terhére tüdőbeteg szanatóriumi ápolást nem igényelhetnek.

A terhességi, gyermekágyi és a szoptatási segélyre csak az a biztosított nő igény jogosult, aki igazolja, hogy lebetegedését megelőző 1 év alatt összesen legalább 4 hónapon át betegség esetére biztosítva volt. Női családtagoknak a segélyre igényjogosultsága a biztosított biztosítási jogviszonyának hasonló időtartama alapján nyer megállapítást.

Ebbe az időtartamba nem számítható be azon idő, amelyre betesegélyi biztosítási járulék fizetésének helye pincs.

Iker szülés esetében a szoptatási segély az ikrek számához képest többszörös összegben jár.

A táppénzre, a terhességi, a gyermekágyi és a szoptatási segélyre, valamint a temetkezési segélyre vonatkozó igény, ha a megnyilatkozott számított egy év alatt nem terjesztették elő, megszűnik. Ugyancsak egy év alatt megszűnik a folyósított, de fel nem vett ezekre a segélyekre vonatkozó igény is.

Január, július, szeptember és november hónapokra 5 hétre, a többi hónapokban pedig 4 hétre vonják le a tagok fizetéséből a betegsegélyző járulékokat.

Részt kérünk a Bányamunkás-otthonból!

A Bányamunkás-otthon r.-t. 1922. november havában alakult azzal az elgondolással, hogy Budapesten egy kényelmes otthont létesít a bányamunkásság részére. — A jó szénkonjunkturalis időben vetődött fel a gondolat és hosszú, nehéz, fáradságos munka előzte meg az elindulást, mert már akkor is sok nehézséggel kellett megküzdeni, amíg ahhoz a hatóságok, bányavállalatok hozzájárulását lehetett biztosítani.

De nagy nehézségbe ütközött a munkástársak áldozatkészségét is biztosítani, mert már akkor nagyon sokan voltak olyanok, akik nem helyeselték az otthonnak Budapestre való létesítését. A helytelenítésüket azzal indokolták, hogy ők úgy sem mennek Budapestre, tehát céltalan az otthon. Többek ajkáról hangzott el a kívánság, hogy a munkásotthonokat a bányatelepeken kell létesíteni, ahol azt a bányamunkások igénybe is vehetik.

A Bányamunkás-otthon részvénytársaság annak idején 2 millió korona alaptőkével alakult, amely összeget a szövetség a tagjárulékokból adta a bányamunkás-otthon részvénytársaságnak. A központi vezetőség elhatározta, hogy felhívással fordul a magyarországi összes bányamunkásokhoz, 8 pótüzemnek a teljesítéséért, mely összeget a bányavállalatok hoznak levonásba, de a részvénytársaság a befolyó összegekért kamatmentes kölcsönelismervényeket ad. Ezen elismervények pedig a reászorult bányamunkásoknak be lesznek váltva.

Tudtunkkal egynehány elismervényt a Bányamunkás-otthon r.-t. évekkel ezelőtt már be is váltott, de a szövetség ezt a körülményt mindig nagyon óvatosan kezelte, mert attól tartott, hogy a munkásság a megmozdult, rossz gazdasági viszonyok következtében rá fog jönni, hogy van neki megtagadott pénzecskeje és azt vissza fogja kérni. Hogy tömegesebben nem jelentkeztek a befizetett összeg visszatérítésére, annak a magyarázatát a pénz elértéktelenedésében kell keresni, mert ha valaki a szövetséghez fordult jogos összegének a visszakérésével, azt ugyan visszafizették, de csak

abban az összegben, amely összeget 1922. illetve 1923-ban fizetett be. Így azután nem sok célja volt az összegek visszakérésének, mert az az összeg, amit így visszakapott, jóformán még borrávalóra sem volt elegendő.

A legutóbbi hónapok eseménye azután megindította a lavinát a munkások között. Utón-utófélen, lent a bányákban a munkahelyeken tárgyalgatták munkástársaink, mi is fog történni a Bányamunkás-otthonhoz befizetett összegekkel? Egyik a másiktól kérdezte, hogy a szövetség nem-e abból pénzel? Nem-e a bányamunkás-otthon terhére küldözi szét agitátorait, röpiratait és a „Bányamunkás” szíveit?

Önkéntelenül vetődött fel ez a gondolatuk a munkástársaknak, mert hiszen mindenki tudta, hogy a szövetség pénzügyileg teljesen tönkre ment, tehát az a pazar pénzfelcsereles, amelyet az utóbbi hónapokban láttak, vetette fel bennük azt az elhatározást, hogy visszafogják kérni azokat az összegeket, amely összegeket annak idején kamatmentes kölcsönként adtak a részvénytársaságnak.

Az utóbbi hetekben egyesületünk titkárságát tömegesen keresték fel a szaktársak, akik felvilágosítást kértek, hogy mi is fog történni a Bányamunkás-otthonhoz befizetett pénzeikkel? Egyesületünk titkársága azzal tért ki a válaszadások elől, hogy össze fogja hívni a központi vezetőséget és a központi vezetőségre bizza az állásfoglalását a Bányamunkás-otthonnal szemben való magatartásában.

A központi vezetőségünk határozatilag mondta ki, hogy utasítja a titkárságot, kérjen felvilágosítást ügyvédektől, hogy a munkástársakat megilleti-e az az összeg, mely összegeket befizetett annak idején a részvénytársaságra. A titkárság, a központi vezetőség utasításának megfelelően el is járt és érdeklődésére azt a **felvilágosítást kapta, hogy minden olyan igazolható összeg, amelyet befizettek, a részvénytársaságtól visszakövetelhető.**

Ehhez tartozik még az is, hogy a kerületből már többen fordultak a részvénytársaság igazgatóságához a kölcsönök visszafizetéseért, a részvénytársaság azonban minden indoklás nélkül elutasította kérésüket. Így azután egyesületünk vezetősége elhatározta, hogy segítségükre kíván lenni azoknak, akik összegeiket vissza akarják szerezni a részvénytársaságtól, ezeknek az érdekében sommásan keresetet fog benyújtani. Az akció már el is indult, tömegesen jelentkeznek szaktársaink szelvényeikkel, megbízzák a titkárságot, hogy keresetük elintézését továbbítsák Budapestre, a bírósághoz.

Amikor a mozgólódás megindult, megkérdeztük munkástársainkat, hogy mi késztette ezen elhatározásukra, a legtöbbet azt a választ kaptuk, hogy „**vagyonunkat veszélyeztetve látjuk, a részvénytársaság vezetői nem váltották be ígéreteiket, tudtunk és beleegyezésünk nélkül határozták el, hogy befizetett összegeinket leírják a részvénytársaságnál mint tehert és azt azzal indokolták, hogy mi ehhez hozzájárultunk.** Már pedig mi ahoz soha hozzá nem járultunk, de nem is vagyunk hajlandók hozzájárulni, mert hiszen tudjuk nagyon jól, hogy azok az egyének kezelik a részvénytársaság vagyonát, akik bennünket kezelték a szövetségben létünk alatt, már pedig, ha megrendült a bizalmunk a szövetségben, illetve annak vezetőiben, akkor annál kevésbé lehet bizalmunk a részvénytársaság igazgatóságában, különösen akkor, amikor megkérdezésünk nélkül határozza el, hogy megfoszt bennünket attól a kis vagyonunktól, amelyet évekkel ezelőtt jóhiszeműleg fizettünk be a részvénytársasághoz.

Tehát ezek az okok, amely okoknál fogva vissza kell követelni a befizetett összegeket még pedig teljes valorizált értékben, mert hiszen az akkori összeg ingatlanokban helyezett el, az ingatlanok értéke pedig a pénz elértéktelenedésével párhuzamosan fölemelkedett.

Abban az időben befizetett összegek értéke 2., 3. és 4. milliót tesz ki most mind azoknak, akiknek négy szelvényük van.

Mégis csak nekünk van igazunk.

Az elmúlt napokban levelet kaptam az egyesületünk, amely levélben kvázi a levél írója hűségéről tesz tanuságot és megbotránkozásnak ad kifejezést azzal a galád támadással szemben, amely egyesületünket különböző helyekről érte. Egyébként a levél szövege a következő:

A Salgótarjáni Bánya és Kohómunkások Gazdasági Szakegyesületének Salgótarján.

Igen tisztelt Titkár úr!

Engedje meg, hogy néhány sorommal türelmét igénybeveszem, de már hosszabb idő óta figyelem, hogy egyesületünket, amely olyan sok jót tett és tudommal még ma is tesz a messze hegyek között lakó és sokszor nyomorgó családok érdekében, gyakori támadásoknak van kitéve. Már pedig én elmondhatom, hogy szegény megboldogult férjem még életben volt, hűséges fizető tagja volt a Magyarországi Bánya és Kohómunkások Orsz. Szövetségének. És amikor szegény megboldogult férjem elhalt, kétségbeesésembe a nagyságos Peyer Károly képviselő úrhoz fordultam, magam és 6 apró gyermekem érdekében. Hígyje el kedves titkár úr, hogy a leveleket egyiket a másik után ismételttem meg és azokra még csak választ sem kaptam. Elhatároztam, hogy senkihez sem fogok fordulni, mert a szervezetben vetett reményem teljesen meglazult és mennél többet gondolkodtam, annál inkább beláttam, hogy a munkásnak csak addig van becsülete a szervezet vezetői előtt, amíg járulékot tudnak fizetni. Én mint szerencsétlen özvegy sok apró gyermekemmel persze, hogy nem tudtam eleget tenni a szervezeti kötelességnek s így azután nem is volt mire támaszkodni.

Kedves titkár úr talán emlékszik rá, amikor ön Mátraszelen egy gyűlésen beszélt és azt mondta, hogy a szegények és nyomorgók segítségére mindenkor hajlandó a legmesszebbmenőkre is. Ekkor elhatároztam magam, hogy még egy kísérletet teszek és Önhöz fordultam panaszommal. Titkár úr volt szíves az általam mondott panaszt noteszában feljegyezni és megnyugtató, hogy szomorú ügyemet elfogja intézni. Be kell vallanom, hogy az Ön ígéretében sem bíztam, mert hiszen már nagyon sokszor csalódtam. De örömmel állapítom meg, hogy most az egyszer önönmagamba csalódtam, mert allig telt el egy pár hét, már a titkár úrtól levelet kaptam, hogy jelentkeznek Salgótarjánban az egyesület titkári helyiségében a végkielegítésem átvételére. Még nem tudtam, hogy mit fogok kapni, de már a levél is teljesen megnyugtató. Már csak annál is inkább, mert az a tudat vett rajtam erőt, hogy hiába mégis csak vannak jó emberek, akik a szegény özvegyek és árvák segítségére sietnek. Amikor Önhöz mentem titkár úr, Ön azt mondta, hogy a felajánlott végkielegítést ne vegyem ki, mert Ön úgy érzi, hogy ennél sokkal többre van jogom, várjak egy pár napot esetleg egy pár hetet, talán sikerül a végleges nyugdíj megállapításában közreműködni. Nehezen határoztam el magam a titkár úr kérésére, de a titkár úr oly hatás-

sal mondotta az előbbieket, hogy mégis belenyugodtam és vártam. Alig egy pár hét múlva ismét levelet kaptam, melyben közli velem a titkár úr, hogy megállapították részemre a nyugdíjat havi 324,000 koronában, most már igazán láttam, hogy nem hiába volt a várakozás és hogy titkár úr, mint az egyesületnek a vezetője a szegény munkáscsaládokkal foglalkozik még akkor is, ha azok nem fizetnek tagjárulékot. Ne haragudjon titkár úr, de én az esetet elmondtam nagyon sok hozzám hasonló szegény asszonynak és embernek, ha esetleg az én elmondásom alapján az egyesületük irodáját panaszokkal ostromolnák meg. Tudom azt is, hogy amióta én az esetemet elmondtam, nagyon sokan jártak önöknél és nekik is sikeresen intéződött el ügyes-bajos dolgaik.

Én kedves titkár úr nem vagyok politikus és nem politizálok és nem tudom mi a politika, egyet azonban látok, hogy az önök szervezete, akire kigyó-békát kiabálnak, a szegény munkások szervezete lett s az azok érdekében jár el. Akik pedig Önöket támadják, azok úgy látszik a nagyurak szervezete, mert a szegényember hiába fordul hozzá panasszal, azok elintézve nem lesznek. Most még csak arra kérem titkár urat, valamint az egyesület többi vezetőit, hogy folytassák munkájukat a szegények érdekében úgy mint eddig, nemsokára megfogják látni, hogy az önöket ért támadások az önök igazságos munkálkodása mellett elfognak törpülni és az önök igaza a rosszakaróikon keresztül győzedelmeskedni fog.

Fogadja kedves titkár úr a legőszintébb köszönetünket magam, családom és mindazoknak a nevében, akiknek érdekében már oly sok jót tett.

Kiváló tisztelettel:
(aláírás)

Felhívás

a jelenlegi nyugdíjasokhoz, valamint mindazokhoz a szaktársakhoz, akik az 1914-ik évet követően több társaságban kötelelték el szolgálati idejüket.

A bányatársaságok központosításáról szóló rendelet 63-ik §-a kifejezetten azt tartalmazza, hogy akik 1914. óta több társaságban voltak tagjai, azok az idők, tekintet nélkül arra, hogy hol töltötték el, a központosított társaságban beszámítandók. E célból szükségessé válik minden egyes munkástársunknak a helybeli társaságban jelentkezni, adatait jegyzőkönyvbe beírni, hogy a különböző helyeken eltöltött idők ez által igazolást nyerjenek és végül a több helyen eltöltött évek egyesíthetők. E célra a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár bányászati ága jegyzőkönyveket küldött szét a vidéki betegsegélyező pénztáraknak.

Felhívjuk tehát szaktársainkat, hogy akiknek kötelelték el szolgálati idejüket, hogy az eddig eltöltött szolgálati idejüket nincsen rendben, feltétlenül jelentkezzenek Salgótarjánban, a

bányagazgatóság irodájában, az ezen jegyzőkönyv felvételére beosztott tisztviselőnél.

Ugyancsak értesítjük az összes nyugdíjasokat, hogy az 1927. évi január havi nyugbéréket az eddigiekhez képest a szokott helyen kapják meg.

Egyébként az idevonatkozó m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter ur rendeletét szövszerint közöljük.

A m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter 253/eln. 1927. N. M. M. számú rendelete a bányatörvény alá eső üzemekben és az ezekkel kapcsolatos ipari üzemekben foglalkozó munkásoknak és altiszteknek, valamint ezek családtagjainak nyugbértbiztosításáról szóló 4400. eln. 1926. N. M. M. számú rendelet kiegészítéséről.

A bányatörvény alá eső üzemekben és az ezekkel kapcsolatos ipari üzemekben foglalkozó munkásoknak és altiszteknek, valamint ezek családtagjainak nyugbértbiztosításáról (a Budapesti Közlönynek 1926. évi december hó 25-én megjelent 295. számában kihirdetett) 4400. eln. 1926. N. M. M. számú rendelet kiegészítéséről a következőket rendelem.

1. §.

A bányatársaságok a 4400. eln. 1926. N. M. M. számú rendelet hatályba lépése előtt megállapított nyugbéréket az e rendelet 71. §-ának második bekezdésében foglaltak alkalmazásával az 1927. év február hónapjára is folyósítani kötelesek.

2. §.

Az 1927. év január hónapjára esedékes nyugbértbiztosítási járulékokat azokra az üzemekre nézve, amelyek mellett bányatársaság működik, a 4400. elnöki 1926. N. M. M. számú rendelet 44-52. §-ában foglalt rendelkezések alapján az Országos Munkásbiztosító Pénztár nevében utólagos elszámolás kötelezettsége mellett a bányatársaságok szedik be. Azt a netáni többlet összeget, amellyel a járulékok összege az 1. §. értelmében fizetendő nyugbér összegét meghaladja, a bányatársaságok az Országos Munkásbiztosító Pénztár bányanyugbértbiztosító ágának haladéktalanul átutalni kötelesek.

Az 1927. évi január hónapra esedékes nyugbértbiztosítási járulékokat azokra az üzemekre nézve, amelyek mellett bányatársaság nem működik, az Országos Munkásbiztosító Pénztár által meghatározandó módon kell beszédni és beszolgáltatni.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1927. február hó 5-én.

Dr. Vass József, s. k.

m. kir. népjóléti és munkaügyi miniszter.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Egy próbavásárlással meggyőződhetik, hogy 40 év óta fennálló

Baumann Adolf

férfi- és női divatruha cégnél

legjobb minőségű árut feltűnő olcsón vásárolhat.

Allandóan raktáron: Női-, leány-, férfi- és fia kabátok és öltönyök.

„Turul-nyomda” r.-t., Salgótarján.

KESZLER ÁRPÁD

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ

SALGÓTARJÁN. Fő-utca 480.

A legolcsóbb bevásárlási forrás arany, ezüst és kő különlegességekben és órákban. Kedvező részletfizetés.

Vessék törött aranyat és ezüstöt a legmagasabb árrban. Minden nálam vásárolt óráért 5 évi írásbeli garanciát vállalok. — — — Órajavítások műhelyemben pontosan és gyorsan.

Nyomdavezető: Friedler Samu.